

Π Υ Ρ Ε Ο Ε ΒΟΡΕΙΟΥ ΗΠΕΙΡΟΥ

ΓΡΑΦΕΙΑ: Βερανζέρου 4. Τηλ. 3639.095—3629.769 ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΒΟΡΕΙΟΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟΥ ΑΓΩΝΟΣ ΑΘΗΝΑΙ, ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1979
ΕΤΟΣ Ζ'. ΠΕΡ. Β'. ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 39 (75). ΤΙΜΗ ΦΥΛ. ΔΡΧ. 10 ■ ΔΙΕΥΘΥΝΕΤΑΙ ΥΠΟ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ■ Διευθυντής Συντάξεως ΣΠΥΡ. ΔΑΠΕΡΓΟΛΑΣ

ΕΝΟΤΗΤΑ - ΠΕΙΘΑΡΧΙΑ

Εἶναι γνωστὸ πῶς τὸ Βορειοηπειρωτικὸ ζήτημα εἶναι δημιούργημα ἀνταγωνισμῶν, σκοπιμοτήτων καὶ ἐκβιασμῶν Μεγάλων Δυνάμεων, σὲ βάρος τῆς Ἑλλάδος. Στὴν ἐξέλιξή του — ἂν ὑπάρχει ἐξέλιξις — ἡ δίκαιη λύσις αὐτοῦ τοῦ ἐθνικοῦ θεματός μας, προσέκρουε πάντοτε σὲ κάποιαν μορφὴν ἀνταγωνισμῶν καὶ σκοπιμοτήτων, ὑστερόβουλες καὶ σκοπιμότητες, καὶ κάποιων Μεγάλων, πού κάθε φορὲ ἐκμεταλλεύονταν τὴν δυσκολίαν τῆς Ἑλλάδος, πού τὴν περισσότερη φορὲς τὴν προκαλοῦσαν ἔντεχνα οἱ Μεγάλοι (πολιτικὲς διχοστασίαι, Μικρασιατικὴ καταστροφὴ, ἐμφύλιοι πόλεμοι κλπ.).

Καὶ σήμερα, τέτοιες δυσκολίες δὲν λείπουν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα (Κυπριακὸ, Αἰγαίον κλπ.). Καὶ οἱ δυσκολίες αὐτὲς ἔχουν προεκτάσεις σὲ ὅλη τὴν ἐθνικὴ καὶ δημοσίαν ζωὴ, συνεπῶς καὶ στὸ Βορειοηπειρωτικὸ ζήτημα.

Ἐξ ἄλλου, εἶναι ἐπίσης γνωστὸ, πῶς ἡ συμπεριφορὰ τοῦ ἴδιου τοῦ Βορειοηπειρωτικοῦ πληθυσμοῦ, γιὰ τὴν τύχη τῆς γενέτειράς τους καὶ γιὰ τὴν ζωὴ τους, σὰν ἐθνικῆς μονάδας, ἐπηρέασε ἀποτελεσματικὰ τὴν συμπεριφορὰ τῶν ἄλλων, εἴτε στὸ διεθνὲς καίσιον, εἴτε σ' ὅ,τι ἀφορᾷ ἀποφάσεις καὶ ἐνέργειες τῆς διοικήσεως τοῦ ἐθνικοῦ κέντρου.

Παράδειγμα, ὁ ἀγῶνας καὶ οἱ θυσίαι τῶν Βορειοηπειρωτῶν τοῦ 1914, ὅταν σχεδὸν αὐτοδύναμα ἀνακήρυξαν τὴν Αὐτονομία τῆς Βορείου Ἡπείρου. Ἀκόμη καὶ ὁ Βορειοηπει-

ρωτικὸς ξεσηκωμὸς τοῦ 1933, μὲ τὸν ὁποῖον ὁ ἐλληνικὸς αὐτὸς πληθυσμὸς ἐπέβαλε διεθνῶς τὴν ἀναγνώρισιν τοῦ ἐλληνικοῦ σχολικοῦ καθεστώτος.

Καὶ γιὰ νὰ ἀρκεσθοῦμε μόνον σὲ μερικὰ χαρακτηριστικὰ περιστατικὰ, ἀναφέρουμε τὴν ἐθνικὴ ἀντίστασιν τῆς περιόδου 1942-44, πού πρόσθεσε τίτλους ἀναγνώρισεως τῆς ἐλληνικότητος τοῦ πληθυσμοῦ αὐτῆς τῆς περιοχῆς.

Ὅπως εἶπαμε, καὶ σήμερα ὑπάρχουν προβλήματα καὶ δυσκολίες τεράστιες, πού ἴσως ἐπηρεάζουν δυσμενῶς τὴν ἀξιολόγησιν τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, σὲ ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν δεοντολογικὴ ἀντιμετώπισιν τοῦ Βορειοηπειρωτικοῦ ζητήματος.

Τὸ γεγονὸς αὐτὸ ὑπαγορεύει ἐπαυξημένη εὐθύνη καὶ ὑποχρέωσιν τῶν ἰδίων τῶν Βορειοηπειρωτῶν νὰ πάρουν στὰ χέρια τους τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ θεματός αὐτοῦ, πού τοὺς ἐνδιαφέρει ἄμεσα. Καὶ νὰ προβοῦν στὶς ἐνέργειες ἐκεῖνες, πού ἐξυπηρετοῦν καὶ ὠφελοῦν τὴν ἐθνικὴ αὐτὴ ὑπόθεσιν, μὲ συνέσιν καὶ σοβαρότητα, ἀνάλογη πρὸς τὴν σοβαρότητα τῆς ὑποθέσεως καὶ προπαντὸς μὲ γνώμονα τὴν βελτίωσιν τῆς ζωῆς ἐκείνων πού διαβιοῦν στὴν Βόρειο Ἡπειρο, «ἐλεύθεροι πολιορκημένοι» καὶ θεματοφύλακες τῶν ἐθνικῶν παραδόσεων.

Κάτω ἀπ' αὐτὲς τὶς συνθήκες, οἱ Βορειοηπειρωτῆς τῆς ξενιτιᾶς καὶ ἰδιαίτερα αὐτοὶ πού ζοῦν στὴν ἐλεύθερὴ Ἑλλάδα, πρέπει νὰ

συνειδητοποιήσουν τὴν εὐθύνην καὶ τὴν ὑποχρέωσιν τους. Ὑποχρεώσεις πού συνθέτουν ἡ καταγωγὴ τους, οἱ ἐθνικὲς παραδόσεις τους καὶ ἡ συναίσθησις ὅτι ἓνα κομμάτι τοῦ ἑαυτοῦ τους εἶναι δεμένο μὲ ἐκείνους πού ζοῦν στὴν Βόρειο Ἡπειρο, γονεῖς, ἀδελφία, παιδιὰ καὶ ἄλλοι συγγενεῖς.

Γιὰ τοὺς Βορειοηπειρωτῆς τῆς ξενιτιᾶς δὲν ὑπάρχουν περιθώρια ἐπιλογῆς, παρὰ μόνον ἡ συσπείρωσί τους γύρω ἀπὸ ἓνα καὶ μοναδικὸ σκοπὸ: τὴν βελτίωσιν τῆς θέσεως τῶν ὑποδούλων ἀδελφῶν τους.

Ἐνότητι, λοιπόν, καὶ πειθαρχία, κάτω ἀπὸ τὰ συλλογικὰ τους ὄργανα καὶ τοὺς συμπατριῶτες τους, πού οἱ ὡς τώρα ἐθνικοὶ ἀγῶνες τοὺς ἔχουν πιστώσει μὲ ἠγετικές ιδιότητες.

Κάθε παρέκκλισις ἀπ' αὐτὴν τὴν ἀρχὴ ἀποτελεῖ διάσπασιν τοῦ ἀγῶνος μὲ ὀλέθριες συνέπειες, γιὰ τὴν ὁποίαν κάθε ὑπαίτιος, κάποια μέρα, θὰ δώσει λόγο.

Γιὰ τὴν ὁ καθένας μας, πού ἔχει κάποιας μορφῆς ἀνάμιξιν στὸ Βορειοηπειρωτικὸ ζήτημα, εἶναι ὑπόλογος ἀπέναντι τῶν συμπατριωτῶν του καὶ ἀπέναντι τῆς ἀδέκαστης ἱστορίας τοῦ τόπου μας.

Ἀς τὸ συνειδητοποιήσει ὁ κάθε Βορειοηπειρωτῆς, πῶς σήμερα δὲν ὑπάρχουν περιθώρια γιὰ παιχνιδίσματα καὶ ἐπιπολαιότητες. Στὴν ὑπόθεσίν μας δὲν χωροῦν ἀρρωστημένους φιλοδοξίες ἀνθρώπων, πού μετροῦν τὸ ἀνάστημά τους μὲ τὴν σκιά τοῦ ἀπογεύματος...

«Η ΧΑΡΑ ΤΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ ΚΑΙ Ο ΣΗΜΕΡΙΝΟΣ ΚΟΣΜΟΣ»

● ΠΑΣΧΑΛΙΝΟ ΜΗΝΥΜΑ ΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ κ. ΣΕΡΑΦΕΙΜ

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ εἰς τὸ ἀναστάσιμον μῆνυμά του πρὸς τὸ χριστεπώνυμον πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας τονίζει μετὰ ζῆλον ἄλλων τὰ ἑξῆς:

«... Ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ ὁ αἰρων τὴν ἀμαρτίαν τοῦ κόσμου, Ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον πρὸ αἰῶνων ἐκήρυξεν ὁ Προφήτης Ἠσαΐας, ἦλθεν εἰς σφαγὴν ἐκούσιον, ἐκ χειρῶν πλάσματων Του ἀσχημίας καταδεχόμενος, ἵνα διὰ τῆς θριαμβευτικῆς Του Ἀναστάσεως χαρίσῃ εἰς ἡμᾶς ὡς δωρεάν τὴν ἐκ τοῦ τάφου τῆς ἀμαρτίας ἀνάστασιν.

Θάνατος, ἀδελφοί μου, ὑπάρχει μόνον εἰς τὸν χῶρον τῆς ἀπιστίας. Θάνατος ὑπάρχει ἐκεῖ ὅπου ἡ ὕλη ἐκτοπίζει τὸ πνεῦμα. Θάνατος ὑπάρχει ἐκεῖ ὅπου ὁ ἐσωφορικός ἐγωϊσμὸς παρασύρει τὸν ἄνθρωπον νὰ ἐπιμονήσῃ τὴν προέλευσίν του καὶ τὸν αἰώνιον προορισμόν του καὶ νὰ συνταυτίσῃ τὴν ὑπαρξίν του πρὸς τὸν παρόν. Πράγμα πού σημαίνει αὐτοδιάλυσιν τῆς θεοσώστατης εἰς τὸν ἄνθρωπον ψυχῆς, μονοκρατορίας τοῦ ὕλικου σώματος καὶ μορφῆς ζωῆς, πού σαφῶς ὑπολείπεται καὶ αὐτοῦ τοῦ ἐπιπέδου τῶν ἀλόγων ζώων...

Ἡδὲ ὁμῶς, ἀδελφοί μου, ἔχομεν «ἀφθαρσίας πηγὴν», τὴν, διὰ τοῦ Ἀναστάντος Χριστοῦ, δωρεάν εἰς τὰ ἴδια ἐπάνοδον, καθὼς ἀκούομεν τὴν παρήγορον

φωνὴν τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσόστομου, διὰ κηρύσσοντος εἰς τὸν σημερινόν λόγον του:

«εἰ τις εὐσεβὴς καὶ φιλόθεος, ἀπολαμβέτω τῆς καλῆς ταύτης καὶ λαμπρᾶς πανηγύρεως».

Καὶ τὴν χαρὰν ταύτην, ἃς μὴ σκιάξῃ ἡ πικρία ἐκ τῶν θλίψεων γεγονότων τοῦ σημερινοῦ κόσμου. Οἱ δραχυποιοῦντες εἰς ἀπόλαυσιν τῶν προσφερομένων ἀγαθῶν καὶ τὴν ἐνδεκάτην ὥραν θὰ εἶναι δεκτοὶ εἰς τὴν τράπεζαν τοῦ Οἰκοδεσπότη. Διότι καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ οὐρανοῦ Πατρὸς ἀστεϊρευτὴ καὶ ὁ μίσχος ὁ σιτευτὸς πολὺς, ὥστε οὐδεὶς νὰ ἐξέλθῃ πεινῶν...

Καὶ αὐτοὶ, οἱ τὸν τάφον φυλάσσοντες σιδηρόφρακτοι, στρατιῶται τοῦ πονηροῦ, οἱ τῶν ἀκτινομοιῶν τοῦ ἐγωϊσμοῦ καὶ τῆς ἀθείας ὑπηρετοὶ, ἐκθαμβοὶ γενόμενοι ἐκ τοῦ ἀρεσπέρου φωτός τῆς ἀληθείας, μὲ τὴν στρατιὰν τῶν Μυροφόρων συντασσόμενοι, ὡς πιστοὶ Λαὸς τοῦ Θεοῦ, θὰ προσφέρουν μετ' ἡμῶν λατρεῖαν εἰς τὸν ἀληθινόν Θεόν, ὥστε οἱ πάντες τὸ χαρμόσυνον μῆνυμα τῆς Ἀναστάσεως ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον γῆς νὰ μεταφέρωμεν εἰς τὴν πνευματικὴν Ἱερουσαλὴμ τοῦ παρόντος, ὡς προανάκρουσμα τῆς μελλούσης πανηγύρεως καὶ χαρᾶς, εἰς τὴν ἄνω Ἱερουσαλὴμ τῆς αἰωνιότητος.

Τῆς ἐλπιδοφόρου ταύτης χαρᾶς προγευόμενοι καὶ ἀλλήλους ἐν Ἀναστάσει Χριστῷ καὶ ἀγαλλιάσει περιπύσσόμενοι, ἐν πνευματικῇ ἐξάρσει ψυχῆς καὶ καρδίας δοῦμεν: ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ».

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ

τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς
Βορειοηπειρωτικοῦ Ἀγῶνος
ΕΠΙ ΤΑΙΣ ΕΟΡΤΑΙΣ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ

Αἱ ἐορταὶ τῶν Ἀγίων Παθῶν πρὸ τῶν ὁποίων στέκεται εὐλαβικὴ ἡ Χριστιανωσύνη, εὐρίσκουν καὶ ἐφέτος τὴν Βόρειον Ἡπειρον πορευομένην τὸν φρικτὸν Γολγοθᾶν.

Συνεχίζει ὁμῶς ν' ἀντιμετωπίζει τοῦτον μὲ χαλύβδινη ὑπομονὴ καὶ θάρρος, ἐντεινύουσα τὴν ἀντίστασίν της κατὰ τοῦ αἰμοσταγοῦς δυνάστου μὲ τὴν ἀκράδαντον πεποιθήσιν ὅτι τὸν τραγικὸν Γολγοθᾶν τάχιστα θὰ διαδεχθῇ ἡ Ἀνάστασις.

Μὲ τὴν πεποιθήσιν αὐτὴν ἡ Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ Βορειοηπειρωτικοῦ Ἀγῶνος ἀπευθύνει ἐπὶ ταῖς ἐορταῖς τοῦ Πάσχα, χαιρετιστήριον μῆνυμα πρὸς τοὺς ἐν Βορείῳ Ἡπείρῳ ἀδελφοὺς καὶ τοὺς ἀπανταχοῦ Βορειοηπειρωτᾶς, ἀναμένοντας τὴν ἀνατολὴν τῆς ἡμέρας τῆς ἐλευθερίας, καθ' ἣν εἰς ὁλόκληρον τὴν Βόρειον Ἡπειρον θὰ ἀκουσθῇ στεντορεία ἡ θρησκευτικὴ προσφώνησις:

«ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ».

Ἀθῆναι 16-4-1979

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΒΟΡΕΙΟΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟΥ ΑΓΩΝΟΣ

Αναδημοσιεύουμε από την Ιταλική εφημερίδα «GENTE» συνέντευξη του δημοσιογράφου GIOVANNI RUGGERI με τον φυγάδα από την Άλβανία Βίκτωρ Κέλο.

«Απόψε άρχισα να ούρλιαζω. Ο σύντροφός μου του δωματίου πήδησε κάτω από το κρεβάτι και άρχισε να με σκουτάει, αλλά εγώ δεν κατόρθωσα να ξυπνήσω: μοναχομούσα, φώναζα και αυτός άναγκάστηκε να με άρchiσει στα χαιτούκια και να παλαίψει μαζί μου έως ότου, τέλος ξύπνησα, δεν τόν άνεγνώρασα. Ήταν ένας έφιάλης. Μου φάνηκε σαν να κατρακυλούσα μέσα σ' ένα μεγάλου πηγάδι, σκοτεινό, τό όποιο με τραβούσε προς τό θάθος, όπου άνοιγε άλλο πηγάδι και μετά ένα άλλο... Ή φυγή μου στη θάλασσα διήρκεσε όκτώ μέρες και όταν έφευγε ή νύχτα ή θάλασσα γινόταν ένα κομμάτι. Στο σκοτάδι, από την κούραση της κωπηλασίας, τρέμοντας από τό κρύο και την πείνα, είχα παραισθήσεις: έδωλεπα φαντασμάτια, σκυλόφαγος και κάθε κύμα νόμιζα πως θά ήταν τό τελευταίο».

Ο Βίκτωρ Κέλο, 18 ετών, διέσχισε την Άδριατική με μία μικρή πλαστική βάρκα, για να ζητήσει πολιτικό άσυλο στην Ίταλία. Δραπέτευσε από την Άλβανία ή νύχτα της 8 Σεπτεμβρίου 1978, προσορμίστηκε στο Ότράντο ή νύχτα της 17ης. Τώρα βρίσκεται σταν προσφυγικό καταυλισμό του Πόλιτεσσίνου, ένα χωριό με λίγα σπίτια στο Κάρο Τριεστίνου. Ή περιπετειώδης φυγή του από την Άλβανία δεν έχει προηγούμενο, αλλά μόνο τώρα, φεροντάς την στη μνήμη, πό παρ εί την θεωρεί σαν μία εξαίρετική επιχείρηση. Κανένας πριν απ' αυτόν δεν τόλμησε να αντιμετωπίσει αυτήν την διέλευση τόν έκαστο και πλέον χιλιοσ μέτρον με μία βαρκούλα παιχιδιού, από κείνες που τά παιδιά χρησιμοποιούν σε λίγα μέτρα από την άκρογιαλιά.

«Έχω πάθος για ή θάλασσα, λέγει, και είμαι πιστός, αλλά δεν θά άποπειραθώ άλλη φορά τέτοιου είδους πράγματα. Τώρα γνωρίζω ότι ήταν μία τρέλλασα».

Ο Βίκτωρ Κέλο είναι ένας ξανθός παίδας, ψηλός ένα μέτρο και όγδόντα, με ή φυσιογνωμία αθλητού. Θά του έδινε κανείς μερικά χρόνια περισσότερο (μεγαλύτερος), αλλά έχει τό χαμόγελο ενός μεσήλικου. «Στό Ότράντο, λέγει, δεν θέλαμε να πιστέψουν ότι είμαι Άλβανός. Νομίζανε πως είμαι Σλάβος. Είμαι ξανθός, όπως ή μητέρα μου, ή όποια πράγματι είναι Σλάβας και μάλιστα Ρωσίδα. Κι εγώ γενήθηκα στη Ρωσία».

Έξηγει ότι τό 1959 ό πατέρας του, τότε είκασατής, είχε σπαλέει από Βορονέζ, στη Ρωσία, σε ένα κέντρο έκπαιδεύσεως πιλότων της στρατιωτικής άεροπορίας, και στο Βορονέζ γνώρισε μία κοπέλλα Ρωσίδα. Την παντρεύτηκε και γενήθηκε ό Βίκτωρ. Μετά δύο χρόνια, με ή λήξη της έκπαιδεύσεως, ό Άλβανός πιλότος έπείσθηκε στην πατρίδα με την οικογένεια.

Αντί να ακολουθήσει ή στρατιωτική καριέρα, άπολύθηκε και στάλθηκε να εργασθεί σαν λογιστής σ' ένα εργοστάσιο επίπλων στην Αύλωνα. Ή μητέρα του, πτυχιούχος της Βιολογίας, ανέλαβε εργασία σαν καθηγήτρια σε μία σχολή μέσης έκπαιδεύσεως της πόλεως.

«Στην Αύλωνα, διηγείται ό Βίκτωρ, είχαμε ένα διαμέρισμα, που σε μένα φαινότανε πολύ άριστό: δύο δωμάτια, κουζίνα και λουτρό (όχι, τό μπάνιο δεν υπήρχε) σε ένα νέο κτίριο. Για μέας τούς τέσσερις (έχω και ένα αδελφό 13 χρονών) ήταν άρκετό και γανικά έν άντιθέσει με τις καταικίες της πλειονότητας τών Άλβανών ήταν άνάκτορο. Τά δεινά άρχισαν όταν ή Άλβανία διέκοψε τις σχέσεις με ή Ρωσία και έδωλεσε τούς Σοβιετικούς ειδιούς. Τό καθεστώς μας έπέβαλε να μισούμε κάθε ή που ήταν ρωσικό. Ή μητέρα μου άπολύθηκε από ή σχολή και στάλθηκε εργάτρια σε ένα εργοστάσιο ξυλίνων διαπέδων. Τό θράδυ έπείσθηκε κουρασμένη, έξουθενωμένη από την κούραση. Στο εργοστάσιο την κατηγόρουσαν ότι δεν άπέδιδε, αυτή έκούγιε και έδικαιολογείτο ότι δεν ήταν συνηθισμένη σ' αυτήν την βαρεία εργασία. Κέρδιζε λίγα: περίπου 3 χιλιάδες λέκ (παλαιά) τό μήνα».

Και ό πατέρας σου; ΒΙΚΤΩΡ: Ο μισθός του πατέρα μου ήταν 8 χιλιάδες λέκ τό μήνα, δηλαδή άνώτερος του μέσου όρου, αλλά δεν ήταν για σπατάλες: και οι δύο κέρδιζαν 370 λέκ την ήμέρα, ένα και ζευγάρι παπούτσια στοιχίζει 1.000 έως 1.300 λέκ, ένα ζευγάρι μπλουτζίνης άλβανικής παραγωγής 500 λέκ. Πρώτα καταρθώσαμε να τά περιάμε άξιοπρεπώς, αλλά μετά την άπολύση της μητέρας μου από τό σχολείο τά λεφτά τελειώνανε στη μέση του μήνα. Γι' αυτό οι γονείς μου καμιά φορά καυγάδιζαν. Ή μητέρα μου είχε γίνει νευρική, ξεθύμανε σταν πατέρα μου για τις ταπεινώσεις που ύφίστατο στο εργοστάσιο. Γενικά, ή οικογενειακή ζωή δεν ήταν πλέον ήσυχη και ό πατέρας μου άρχισε να πίνει. Δεν παρεξηγώ: ή αίσκωγεία μου ήταν ύποδειγματική, είμασσε όλοι άγαπημένοι. Άλλά ή άτυχία μας κυληρούσε, μάλιστα».

— Ο πατέρας σου κάνει άκόμα τό λογιστή;

ΒΙΚΤΩΡ: Ο πατέρας μου είναι στη φυλακή. Τόν έχουν συλλάβει στην αρχή του χρόνου και δεν ξέρει κανείς πότε θά τόν δικάσουν και έν θά τόν δικάσουν. Είχε πάει σε μία συνδικαλιστική γιορτή στο εργοστάσιο που εργαζέτο, είχε πιει λίγο και φαίνεται ότι σε κάποια στιγμή είχε ξεθυμώσει σε κάποιον: «Άρκετά, ξέρω πολλές από αυτές τις φλυαρίες. Μόνο ύποσχέσεις, ύποσχέσεις. Ή πραγματικότητα είναι ότι ζού-

ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΛΒΑΝΙΑ ΣΤΟ ΟΤΡΑΝΤΟ ΕΠΑΝΩ ΣΕ ΜΙΑ ΒΑΡΚΑ ΜΕ ΚΟΥΠΙΑ

«Η ΑΠΙΣΤΕΥΤΗ ΦΥΓΗ ΜΟΥ ΑΠΟ ΤΗ ΧΕΙΡΟΤΕΡΗ ΧΩΡΑ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ»

«Πριν προσορμισθώ στην Ίταλία», διηγείται ό δεκαοκτάχρονος Βίκτωρ Κέλο, «έζησα έννιά μέρες και έννιά νύχτες τρόμου στην Άδριατική». «Είχα μαζί μου ένα καρβέλι ψωμί, μία σακκούλα με ντομάτες και ένα δοχείο με νερό, αλλά

με μέσα στη δυστυχία και δεν υπάρχει έλπίδα άλλαγής». Τό ίδιο θράδυ ήλθε ή μυστική άστυνομία και πόν πήρε.

— Γι' αυτό δραπέτευσε;

ΒΙΚΤΩΡ: Τό σκεπτόμουν άπό διετίας. Τόν περασμένο χρόνο, στη δεύτερη τάξη του λυκείου, πήγα με την τάξη μου στους Άγίους Σαράντα, μία πολίχνη στη θάλασσα, κοντά σταν σύνορα με την Έλλάδα. Μας πήγαν να δούμε τό τοπικό μουσείο και μετά μέας άφησαν να παίξουμε στην άκρογιαλιά. Έπωφελήθηκα εκεί να μελετήσω τό μέρος. Σε κείνο τό σημείο τό σύνορο όριοθετείται (καθορίζεται) από ένα χείμαρρο άρκετά άρμητικό, που την έκβολή του περιπολούσαν πλοίαρχα της φρουράς τών συνόρων. Εκτός αυτόν ήταν τά συρματοπλέγματα, καθώς και πυργίσκοι - παρατηρητήρια. Τί ποτε δεν μπορούσε να κάνει κανείς από αυτό τό μέρος. Από την άκρογιαλιά φαινόταν καθαρά τό νησί της Κέρκυρας. Ή μέρα ήταν ήσυχη και τό νησί φαινότανε πιό κοντά. Ήξερα ότι άπέχε 3 χιλιόμετρα και άρχισα να ύπολογίζω τό χρόνο που χρειαζόμασε να φτάσω κολυμπώντας. Αυτή ή μέρα είκαμε την έκλογή μου. Περίμενα ένα χρόνο. Έπειτα, τό θράδυ της 8 Σεπτεμβρίου, όρόμο προς την έλευθερία. Έπείσθηκα στους Άγίους Σαράντα, γδύθηκα, είκαμε τά ρούχα ένα δέμα τό όποιο έβαλα σε μία σακούλα να μάλλαν και μπήκα στο νερό. Ο παραβόλας ενός πυργίσκου παρατηρήσεως έρευνούσε ή θάλασσα. Όταν ή δέση του φωτός πλησιάζε, είκαμε θουτιά και έμένα άκίνητος. Είχα μαζί μου μία μπάρα και ένα έπιστόμιο για κατάρυση.

— Φοβόσασταν;

ΒΙΚΤΩΡ: Βέβαια. Στην Άλβανία όποιος επιχείρει να έκπατρίσει κρυφά καταδικάζεται 12 χρόνια σταν κάτεργα. Σε κάποιο σημείο της διεκπεραίωσης διασταυρώθηκε με μία άκατωρ. Φοβήθηκε ότι με κυνηγούσαν. Έν τούτοις δεν με είχαν δει. Πάτησα τό πόδι μου σε ένα έρημο μέρος του νησιού της Κέρκυρας. Δεν θυμάμαι τίποτε άλλο, γιατί ήμουν έξουπλημένος. Κοιμήθηκα στους σκοπέλους και με ξύπνησε ό ήλιος που είχε φτάσει ήδη ψηλά. Βάδισα κατά μήκος ενός μονοπατιού άνάμεσα από έλιές και σικιές. Σκεπτόμουν να φτάσω σε κατοικίες και να παραδοθώ στην έλληνική Χωροφυλακή. Εύτυχώς την πρώτη συνάντηση που είχα ήταν με έναν ψαρά που μιλούσε λίγο

τά άλβανικά. Κατόλαβε άμέσως ότι είχα μπει σε μεγάλους μπελάδες. «Νσαρέ, μου είπε, αυτοί θά σε πακετάρουν και θά σε έξαποσιπείλουν στους Άλβανούς. Οι άρχές δεν θέλουν άνωμαλίες και στέλνουν πίσω όλους εκείνους που δραπέτουν από την Άλβανία χωρίς καν να περιμένουν να τούς ζητήσουν τά Τίρανα». Έμεινα κοιτώντας τον χωρίς να καταρθώσω να πω μία λέξη. Πίστευα ότι είχα πετύχει και έν πούτοις τά πάντα κατέγραψα. Αίφνης με έπιασαν κράμπες στο στομάχι, μου έρχόταν έμετός. Ο ψαράς μου έκανε νόημα να τόν ακολουθήσω και με όδήγησε σε έναν λαχανόκηπο κοντά στη θάλασσα. «Στάσου εδώ έως ότου έπιστρέψω, μου είπε, δείχνοντάς μου μία καλύβα, και έν τώ μεπαξύ μπορείς να μαζεύσεις σόκας. Τό στομάχι μου έξακολούθησε να με βασανίζει και προτίμησα να ξεπλυθώ στην καλύβα. Κοιμήθηκα κιάλια. Ο ψαράς έπείσθηκε τό μεσημέρι με ένα μεγάλο στρογγυλό ψωμί που έμοιαζε με ρόδα και μία στάμνα με νερό. Στόν κήπο μαζέψαμε ένα καλδί ντομάτες και μου τις έβαλε μπροστά μου. Καθώς έτρωγα, μου έξηγησε ότι είχα μόνο μία έκλογή, από ή φυλακή στην Άλβανία: να φύγω στην Ίταλία.

— Έσύ μέας έχεις ποτέ σκεφθεί;

ΒΙΚΤΩΡ: Πολλές φορές κανόνισα περίπατο στο μώλο της Αύλωνας, είχα σκεφθεί να άρπάξω ένα πλοίαρχο και να κατευθυνθώ προς την Ιταλική άκτή, αλλά ήταν μόνο όνειρα.

— Λοιπόν, ό ψαράς σου ύπέδειξε να δραπέτεύσεις στην Ίταλία. Με ποιό τρόπο;

ΒΙΚΤΩΡ: Στην καλύβα ήταν ένα μικρό λαστιχένιο κανό με δύο κουτιά από άλουμίνιο. Άν ήθελα να επιχειρήσω, έκείνη ή νύχτα θά είχα τό ρεθμα εύνοικό. Μην έξαπατηθείς με προειδοποίηση και πληρωσίσεις την άλλη άκτή. Πρέπει να βρίσκεσαι μακριά από τό δικαίον και να έλπίσεις ότι κάποιο πλοίο θά σε περισυλλέξει. Περνούν πολλά από εκεί στο κανάλι του Ότράντο. Κατά τό σκεπτικισμα με όδήγησε να βάλουμε τό κανό στη θάλασσα. Φορτώσαμε τό μοιρί, τό άστυμίο με τό νερό και τό καρβέλι με τις ντομάτες, δένοντάς τα με μία μικρή κορδέλλα στο κανό. Στο μεταξύ μπήκα στο κανό. Ο ψαράς δεν ήθελε να άκούσει τις ευχαριστίες μου, μου έδωσε μία σπρωξιά και μου εύχέθηκε καλή θάλασσα.

— Όταν άναχώρησε από μέας άκόμα;

ΒΙΚΤΩΡ: Τό να δραπέτευσε κανείς είναι δυσκόλοτατο, αλλά ό κόσμος τό προσπαθεί αυτό. Έξ άλλου, πώς κανείς σταν κάτεργα και για πολύ μικρότερες πράξεις: εάν ένας ά-

μιά νύχτα, κατά ή διάρκεια μιάς τρικυμίας, είχασα τά πάντα: πίστευα ότι θά πεθάνω». — Μία έντυπωσιακή εικόνα για ή ζωή στην Άλβανία. — «Θά ήθελα να εργασθώ σαν ναυτικός: πιστεύε-τε ότι θά με πάρει κανένας».

την Κέρκυρα ήταν ή 9η Σεπτεμβρίου και έμεινε στη θάλασσα όκτώ μέρες. Θά σου φάνηκε ένας αϊώνας.

ΒΙΚΤΩΡ: Είχα χάσει έντελώς τό αίσθημα του χρόνου, και θώς και τόν προσανατολισμό. Φοβόμουν μήπως γυρίσω στίς άλβανικές άκτές, έδωλα τόν έσωτό μου στη φυλακή... Ο ψαράς μου είχε πει να κοιτάζω τά φώτα της Κέρκυρας: έπρεπε να τά άφήνω πάντοτε πίσω μου. Όταν θά έξαφανίζαντο, θά έδωλα μπροστά μου τά φώτα της Ιταλικής άκτής. Τή νύχτα είχα αυτά τά σημάδια συσχετίσεως, την ήμέρα τά κανόνισα με τόν ήλιο, αλλά είχα άκόμα και μία ή δύο μέρες με έντελως συνηθισμένο ούρανό και τότε άφηνα να παρασύρουμε από τά κύματα. Όπωςδήποτε θά σπριγγόριζα, τό ρεθμα με έφερε από έδώ και από εκεί, άλλιώς δεν θά είκαμε 8 μέρες για να διαμύσω 100 χιλιόμετρα.

— Δεν έχεις πει άκόμα για τί δραπέτευσε;

ΒΙΚΤΩΡ: Δεν ήθελα πια να μέινω στην Άλβανία. Είμαι πεπεισμένος ότι οι νέοι Άλβανοί θά έξαπατεύουν όλοι, έν μπορούσαν. Έγώ είχα πολλούς φίλους στο σχολείο, στη συντροφιά που έμεινα, στην ομάδα που μπαίσκετε της Αύλωνας (είμαι ένας πολύ καλός παίκτης που μπαίσκετε) και όλοι είχαν την γνώμη ότι ή Άλβανία ήταν ή χειρότερη χώρα του κόσμου. Μάθε ότι ή Αύλωνα, με τις 60 χιλιάδες κατοίκους της, είναι ή δεύτερη άλβανική πόλη μετά τά Τίρανα: βρώμικη, άσχημη, με σχεδόν όλους τούς δρόμους της από χάμα πατημένο και κατοικίες φτιαγμένες και τώρα από καλάρια και λάσπη. Δύο κωμηματογράφοι, στους όποιους δεν προσδίδονται άληθινά φίλμια, αλλά συνήθη κινέζικα επίκαιρα. Τά μαγαζιά είναι λίγα και δεν βρίσκεις κανείς εκεί τίποτε. Δεν καταρθώσαμε να φτιάξουμε ούτε ένα εργοστάσιο ποδηλάτων και όλοι τά βιομηχανικά προϊόντα πρέπει να εισάγονται.

Άλλά πώς σου δίμε έν δεν έχουμε ένα συνάλλαγμα. Αδύταρκα, να δαυτούμε, να φτιάξουμε τουλάχιστον τά πτό στοιχειώδη προϊόντα. Γνωρίζεις ότι στην Αύλωνα υπάρχουν μόνο τρία ιδιωτικά ατσαίνητα; Τρία! Τό είναι είναι του γραμματέα του κόμματος, τό άλλο τα έχουν δύο προνομιούχοι όπως αυτός. Ή Άλβανία είναι ή μοναδική χώρα σταν κόμμα που έφτασε να διαμάχεται με όλους με τά καπιταλιστικά κράτη, με τις άνατολικές χώρες και τώρα άκόμη με την Κίνα. Τί προοπτικές μπορούν να υπάρχουν σε μία χώρα τόσο βαθιά άπομονωμένη και τόσο καθυστερημένη;

— Ή φυγή μπορεί να είναι μία άτομική λύση, αλλά δεν μου φαίνεται ότι από την Άλβανία θά δραπέτευσει πολλός κόσμος.

ΒΙΚΤΩΡ: Τό να δραπέτευσε κανείς είναι δυσκόλοτατο, αλλά ό κόσμος τό προσπαθεί αυτό. Έξ άλλου, πώς κανείς σταν κάτεργα και για πολύ μικρότερες πράξεις: εάν ένας ά-

κούει τις έξνες έκπομπές ή παραποιείται για κάποιον, ύπάρχει πιθανότητα να καταλήξει στη φυλακή. Έμεις λέγαμε ότι κανένας Άλβανός κάνει για δύο: εργάζεται και κάνει τό σπώλο. Τό καθεστώς στρίβει στην άστυνομία, τις συκοφαντίες (διαβολές) και πώς διαταραγμένους έλέγχους. Ή φυγή τέρψη που προτιμάται ήταν να κλείνουμε στο σπίτι με μερικούς φίλους και να κάθουμε να δώλω την Ιταλική πλεόραση. Φαινόμασε σαν συνωμότες, αλλά στην πραγματικότητα είκαμε να άκούσουμε μόνο λίγα μοντέρνα μουσική και να δούμε κανένα διασκεδαστικό φιλμ. Βλέποντας τις έκπομπές της Ιταλικής τηλεόρασης κάναμε συγκρίσεις και ή κατάσταση μας φαινότανε (παρουσίαζε) άκόμα πιό άθλια και νρε έλπίδα. Γι' αυτό δραπέτευσα.

— Άς γυρίσουμε στο δώ-πλου της Άδριατικής. Πέσανε στην ύπνωση άληθινά άσχημα;

ΒΙΚΤΩΡ: Ήταν μία νύχτα θυελλώδης. Έδρεχε φυσικά άέρας και τά κύματα περνούσαν πάνω από τό κεφάλι μου. Για να άποφύγα μήπως ό άέρας μου άναποδογυρίσει και μου πάρει τό κανό, έπασα στο νερό και άγωνίζομαι μερικές ώρες πισωμένος από τό πλοίο. Τό ψωμί και οι ντομάτες μου είχαν τελειώσει και ή πέμα με βασάνιζε. Οι τελευταίες μέρες ήταν τρομερές. Μου νότανε ότι είχα δια τα πάντα με βασάνιζε. Συνα με έπαιε τό κλάμα, δάκρυα πραγματικά και δεν ήξερα γιατί.

— Δεν διέκρινες πλοία;

ΒΙΚΤΩΡ: Είδα μερικά, αλλά μακριά. Όπουδήποτε είχα ποτέ τό θάρος να έρησω βοήθεια. Φοβόμουν μήπως καταυθύνοντο στην Άλβανία, ότι οι Άλβανοί με κυνηγούσαν.

— Σε τί κατάσταση έφτα-

σε στο Ότράντο;

ΒΙΚΤΩΡ: Έξουπλημένος, σποθεσμένος. Έπρεμα και δεν κατόρθωνα να μιλήσω. Πάτησα τό πόδι μου (αποθιβάστηκε στην άκρογιαλιά το έλκωμα Μεντινεραιέ άρκετά μπροστά στο ρεσπαρόν και μου έδωσε άμέσως να πω κάτι ζωτό και μετά μπάρσα να τούς έξηγησω. Κανένας δεν ήθελε να σπείρει ότι έρχόμανα από την Κέρκυρα. Οι ένοι του κλάμα κάναμε γύρους γύρα από τό κανό και με κοίταζαν σαν να τούς είχα πει ότι ήθα από τον Άρη.

— Τώρα που ή περιπέτεια σου έλκισε κατ' εύχην, τί σκεπτεύεις να κάνεις;

ΒΙΚΤΩΡ: Θά δρώ με εργασία και τό θράδυ θά διαβάζω. Θά μου άρεσε να κάνω τό ναυτικό. Δεν πιστεύω ότι είμαι κομμένος (επισπόμε) για ή θάλασσα.

ΣΗΜ. ΜΕΤ.: Τά όσα άφη-γεία για την Αύλωνα έδωλα σπείρας με λάσπη και κανένας βρώμικη πόλη κλπ. Δεν άνη-θείσαν, έπός εάν άναρρέσει στην πόλη πύλη.

ΤΖΙΟΒΑΝΝΙ ΡΟΥΤΤΙΕΡ

ΠΥΡΡΟΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΗΠΕΙΡΟΥ

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ
ΒΟΡΕΙΟΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟΥ ΑΓΩΝΟΣ
Γραφεία: ΒΕΡΑΝΖΕΡΟΥ 4—ΑΘΗΝΑΙ. Τηλ. 639.095
Ταχυδρομική Θυρίς 677.

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ:

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Έτηρία	Δραχμ.	200
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Έξάμηνος	»	120
Τραπεζών, Ίδρυμάτων	»	800
Δήμων και Κοινοτήτων	»	400
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Γενικώς δι' όλας τάς χώρας (άεροπορικώς)	\$	20
ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ: Έκαστον έκταστόν στήλης Δρχμ.		100

Διευθύνσεις συμφώνως τώ Νόμω:
Της Έπιτροπής: ΛΑΜΠΡΟΣ ΣΠΥΡΟΥ, Άμύντα 4.
Υπεύθυνος έπί της ύλης: ΣΠΥΡΟΣ ΔΑΠΕΡΓΟΛΑΣ, Καποδιστρίου 8, Άνω Βρυλήσια.